Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

8. prosince 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů – Nařízení (EU) 2016/679 – Články 2, 4 a 6 – Použitelnost nařízení č. 2016/679 – Pojem ‚oprávněný zájem' – Pojem ‚úkol prováděný ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci' – Směrnice (EU) 2016/680 – Články 1, 3, 4, 6 a 9 – Zákonnost zpracování osobních údajů shromážděných v rámci trestního vyšetřování – Další zpracování údajů o údajné oběti trestného činu za účelem jejího obvinění – Pojem ‚jiný účel, než pro který byly osobní údaje shromážděny' – Údaje použité státním zastupitelstvím členského státu pro účely své obrany v rámci žaloby na náhradu škody státem"

Ve věci C-180/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Administrativen sad – Blagoevgrad (správní soud v Blagoevgradu, Bulharsko) ze dne 19. března 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 23. března 2021, v řízení

VS

proti

Inspektora v Inspektorata kam Visšija sadeben savet,

za účasti:

Teritorialno otdelenije – Petrič kam Rajonna prokuratura – Blagoevgrad,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, D. Gratsias (zpravodaj), M. Ilešič, I. Jarukaitis, a Z. Csehi, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: bulharština.

s ohledem na vyjádření předložená:

– za VS V. Charizanovou,

– za Inspektor v Inspektorata kam Visšija sadeben savet S. Muljaškovou,

– za bulharskou vládu M. Georgievou a T. Mitovou, jako zmocněnkyněmi,

– za českou vládu O. Serdulou, M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,

– za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a J. M. Hoogveldem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi H. Kranenborgem a I. Zaloguinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. května 2022,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89), jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, dále jen „GDPR“), zejména jeho čl. 6 odst. 1.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi VS a Inspektora v Inspektorata kam Visšija sadeben savet (inspektor inspektorátu Nejvyšší soudní rady, Bulharsko) (dále jen „IVSS“) ve věci zákonnosti zpracování osobních údajů VS okresním státním zastupitelstvím v Petriči (Bulharsko).

Právní rámec

Unijní právo

GDPR

3 Body 19, 45 a 47 odůvodnění GDPR uvádějí:

„(19) […] Členské státy mohou pověřit příslušné orgány ve smyslu směrnice [2016/680] i úkoly, které nemusí být nutně prováděny za účelem předcházení trestným činům a jejich vyšetřování, odhalování či stíhání nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení, tak aby zpracování osobních údajů pro tyto jiné účely v rozsahu, v němž náleží do působnosti práva Unie, spadalo do oblasti působnosti tohoto nařízení.

[…]

[…]

(45) Pokud je zpracování […] nezbytné ke splnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, mělo by mít toto zpracování základ v právu Unie nebo členského státu. Toto nařízení nestanoví požadavek zvláštního právního předpisu pro každé jednotlivé zpracování. Jeden právní předpis jakožto základ pro více operací zpracování údajů založených na právní povinnosti, která se na správce vztahuje, nebo pokud je zpracování nezbytné ke splnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, může být dostačující. […]

[…]

(47) Oprávněné zájmy správce, včetně správce, jemuž mohou být osobní údaje poskytnuty, nebo třetí strany se mohou stát právním základem zpracování za předpokladu, že nepřevažují zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů, a to při zohlednění přiměřeného očekávání subjektu údajů na základě jeho vztahu se správcem. […] Jelikož právní základ pro zpracování osobních údajů orgány veřejné moci má upravit zákonodárce právním předpisem, neměl by se tento právní základ vztahovat na zpracování prováděné orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů. […]“

4 Článek 2 nařízení, nadepsaný „Věcná působnost“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů a na neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny.

2. Toto nařízení se nevztahuje na zpracování osobních údajů prováděné:

a) při výkonu činností, které nespadají do oblasti působnosti práva Unie;

[…]

d) příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení.“

5 Článek 4, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1) ‚osobními údaji‘ veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby;

2) ‚zpracováním‘ jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení;

[…]

7) ‚správcem‘ fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účely a prostředky tohoto zpracování určeny právem Unie či členského státu, může toto právo určit dotčeného správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení;

[…]“

6 Článek 5 GDPR, nadepsaný „Zásady zpracování osobních údajů“, v odstavci 1 stanoví:

Osobní údaje musí být:

[…]

b) shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný[…] (‚účelové omezení‘);

c) přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány (‚minimalizace údajů‘);

[…]“

7 Článek 6, nadepsaný „Zákonnost zpracování“, uvádí:

„1. Zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze v odpovídajícím rozsahu:

[…]

c) zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje;

[…]

e) zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce;

f) zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

První pododstavec písm. f) se netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů.

[…]

3. Základ pro zpracování podle odst. 1 písm. c) a e) musí být stanoven:

a) právem Unie nebo

b) právem členského státu, které se na správce vztahuje.

Účel zpracování musí vycházet z tohoto právního základu, nebo pokud jde o zpracování uvedené v odst. 1 písm. e), musí být toto zpracování nutné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu či při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce. […]“

8 Článek 21, nadepsaný „Právo vznést námitku“, v odstavci 1 stanoví:

„Subjekt údajů má z důvodů týkajících se jeho konkrétní situace právo kdykoli vznést námitku proti zpracování osobních údajů, které se jej týkají, na základě čl. 6 odst. 1 písm. e) nebo f)[…]. Správce osobní údaje dále nezpracovává, pokud neprokáže závažné oprávněné důvody pro zpracování, které převažují nad zájmy nebo právy a svobodami subjektu údajů, nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.“

9 Článek 23, nadepsaný „Omezení“, ve svém odstavci 1 uvádí, že právo Unie nebo členského státu, které se na správce nebo zpracovatele vztahuje, může prostřednictvím legislativního opatření omezit rozsah povinností a práv uvedených v článcích 12 až 22, jestliže takové omezení respektuje podstatu základních práv a svobod a představuje nezbytné a přiměřené opatření v demokratické společnosti s cílem zajistit mj. důležité cíle obecného veřejného zájmu Unie nebo členského státu.

Směrnice 2016/680

10 Body 8 až 12, 27 a 29 odůvodnění směrnice 2016/680 uvádějí:

„(8) Ustanovení čl. 16 odst. 2 [SFEU] zmocňuje Evropský parlament a Radu [Evropské unie] ke stanovení pravidel o ochraně fyzických osob při zpracovávání osobních údajů a pravidel o volném pohybu těchto údajů.

(9) Na tomto základě stanoví [GDPR] obecná pravidla pro ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a zajištění volného pohybu osobních údajů v Unii.

(10) V prohlášení č. 21 o ochraně osobních údajů v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce, připojeném k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu, konference uznala, že zvláštní pravidla pro ochranu osobních údajů a volný pohyb osobních údajů v oblastech justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce, založená na článku 16 Smlouvy o fungování EU, by se mohla vzhledem ke specifické povaze těchto oblastí ukázat jako nezbytná.

(11) Je proto vhodné, aby byly tyto oblasti upraveny v samostatné směrnici, která stanoví zvláštní pravidla pro ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení, při respektování zvláštní povahy těchto činností. Tyto příslušné orgány mohou zahrnovat nejen orgány veřejné moci, jako jsou justiční orgány, policie nebo jiné donucovací orgány, ale také jakýkoli jiný orgán nebo subjekt pověřený právem členského státu plnit veřejnou funkci a vykonávat veřejnou moc pro účely této směrnice. Pokud takový orgán nebo subjekt zpracovává osobní údaje pro jiné účely než pro účely této směrnice, použije se [GDPR]. [GDPR] se proto použije v případech, kdy orgán nebo subjekt shromažďuje osobní údaje pro jiné účely a tyto osobní údaje dále zpracovává za účelem splnění právní povinnosti, která mu je uložena. […]

(12) Činnosti policie nebo jiných donucovacích orgánů jsou zaměřeny především na prevenci, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů, včetně policejní činnosti bez předchozí znalosti, zda určitá událost je nebo není trestným činem. […] Členské státy mohou pověřit příslušné orgány i jinými úkoly, které nemusí být nutně prováděny za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení, tak aby zpracování osobních údajů pro tyto jiné účely v rozsahu, v němž náleží do oblasti působnosti práva Unie, spadalo do oblasti působnosti [GDPR].

[…]

(27) Pro prevenci, vyšetřování a stíhání trestných činů je nutné, aby příslušné orgány mohly osobní údaje shromážděné v souvislosti s prevencí, vyšetřováním, odhalováním či stíháním určitých trestných činů zpracovat také v jiném kontextu, aby mohly lépe chápat trestné činnosti a nalézat souvislosti mezi různými odhalenými trestnými činy.

[…]

(29) Osobní údaje by měly být shromažďovány pro stanovené, výslovně vyjádřené a legitimní účely v oblasti působnosti této směrnice a neměly by být zpracovávány pro účely neslučitelné s účely prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení. Pokud osobní údaje zpracovává stejný nebo jiný správce pro účel spadající do oblasti působnosti této směrnice, který je jiný než účel, pro nějž byly tyto údaje shromážděny, mělo by být toto zpracování přípustné, je-li povoleno v souladu s platnými právními přepisy a je pro tento jiný účel nezbytné a přiměřené.“

11 Článek 1 směrnice, nadepsaný „Předmět a cíle“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice stanoví pravidla týkající se ochrany fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení.“

12 Definice pojmů „osobní údaje“ a „zpracování“ uvedené odstavcích 1 a 2 článku 3, nadepsaného „Definice“, přebírají definice uvedené v čl. 4 bodech 1 a 2 GDPR.

13 Článek 3 odst. 7 písm. a) a čl. 3 odst. 8 směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumějí:

[…]

7. ‚příslušným orgánem‘:

a) jakýkoliv orgán veřejné moci příslušný k prevenci, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů či výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení[…]

[…];

8. ‚správcem‘ příslušný orgán, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účely a prostředky tohoto zpracování určeny právem Unie či členského státu, může toto právo určit dotčeného správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení“.

14 Článek 4, nadepsaný „Zásady zpracování osobních údajů“, v odstavci 1 uvádí:

„Členské státy zajistí, aby byly osobní údaje:

[…]

b) shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nebyly zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný;

c) přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelům, pro které jsou zpracovávány;

[…]“

15 Článek 4 odst. 2 směrnice stanoví:

„Zpracování stejným nebo jiným správcem pro kterýkoli účel uvedený v čl. 1 odst. 1 jiný než účel, pro nějž byly osobní údaje shromážděny, je přípustné, pokud:

a) je správce oprávněn zpracovávat takové osobní údaje pro takový účel v souladu s právem Unie či členského státu a

b) je zpracování pro tento jiný účel nezbytné a přiměřené v souladu s právem Unie či členského státu.“

16 Článek 6, nadepsaný „Rozlišování mezi různými kategoriemi subjektů údajů“, uvádí:

„Členské státy stanoví, že správce, v příslušných případech a pokud je to možné, musí jasně rozlišovat mezi osobními údaji různých kategorií subjektů údajů, například:

a) osob, u nichž existují závažné důvody se domnívat, že spáchaly trestný čin nebo se jej chystají spáchat;

b) osob odsouzených za trestný čin;

c) osob, které se staly obětí trestného činu nebo u kterých některé skutečnosti vedou k domněnce, že by obětí trestného činu mohly být […]

[…].“

17 Článek 9 směrnice, nadepsaný „Zvláštní podmínky pro zpracování“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Osobní údaje shromážděné příslušnými orgány pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 nesmějí být zpracovávány pro účely neuvedené v čl. 1 odst. 1, ledaže takové zpracování povoluje právo Unie nebo členského státu. Na zpracování osobních údajů pro tyto jiné účely se použije [GDPR], ledaže se zpracování provádí v rámci činností, které nespadají do oblasti působnosti práva Unie.

2. Pokud právo členského státu pověřuje příslušné orgány plněním jiných úkolů, než jsou úkoly pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1, použije se na zpracování pro tyto účely[…] [GDPR], ledaže se zpracování provádí v rámci činností, které nespadají do oblasti působnosti práva Unie.“

Bulharské právo

Ústava Bulharské republiky

18 Článek 127 ústavy Bulharské republiky stanoví:

„Státní zastupitelství dbá následujícím způsobem na dodržování zákonů:

1. řídí vyšetřování a kontroluje legalitu jeho průběhu;

2. může vést šetření;

3. činí odpovědné za trestné činy osoby, které je spáchaly, a je žalobcem v trestních věcech týkajících se činů stíhaných z moci úřední;

[…]“

ZZLD

19 Podle svého článku 1 má zakon za zasčtita na lišnite danni (zákon o ochraně osobních údajů) (DV č. 1 ze dne 4. ledna 2002, dále jen „ZZLD“) za cíl zajistit ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů upraveným v GDPR, jakož i v souvislosti se zpracováním těchto údajů příslušnými orgány za účelem prevence, odhalování, vyšetřování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a pořádek a jejich předcházení.

20 Podle čl. 17 odst. 1 ZZLD zajišťuje IVSS kontrolu a dodržování GDPR, ZZLD a norem v oblasti ochrany osobních údajů při zpracovávání těchto údajů mj. státním zastupitelstvím a vyšetřovacími orgány při plnění jejich úkolů justičních orgánů za účelem prevence, odhalování, vyšetřování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů. Článek 38b ZZLD přiznává subjektu údajů v případě porušení jeho práv mj. uvedenými orgány právo podat opravný prostředek k IVSS.

21 Článek 42 odst. 2 a 3, čl. 45 odst. 2 a článek 47 ZZLD provádějí ustanovení čl. 9 odst. 1 a 2, čl. 4 odst. 2 a článku 6 směrnice 2016/680.

Trestní řád

22 Článek 191 nakazatelno-procesualnija kodeks (trestní řád) (DV č. 86 ze dne 28. října 2005) ve znění použitelném na spor v původním řízení stanoví:

„Vyšetřovací řízení je vedeno ve věcech týkajících se trestných činů stíhaných z moci úřední.“

23 Článek 192 trestního řádu ve znění použitelném na spor v původním řízení stanoví:

„Vyšetřovací řízení zahrnuje vyšetřování a úkony státního zástupce po skončení vyšetřování.“

Občanský soudní řád

24 Články 8 a 9 graždanskija procesualen kodeks (občanský soudní řád) (DV č. 59 ze dne 20. července 2007) ve znění použitelném na spor v původním řízení provádějí zásady kontradiktornosti a rovnosti zbraní.

25 Článek 154 občanského soudního řádu ve znění použitelném na spor v původním řízení, nadepsaný „Důkazní břemeno“, v odstavci 1 stanoví:

„Každá strana je povinna podložit skutečnosti, na nichž zakládá své závěry nebo námitky.“

Zakon za otgovornosta na daržavata i obštinite za vredi

26 Článek 2b zakona za otgovornosta na daržavata i obštinite za vredi (zákon o odpovědnosti státu a obcí za způsobené škody) (DV č. 60 ze dne 5. srpna 1988) stanoví:

„1) Stát odpovídá za újmu způsobenou občanům a právnickým osobám porušením práva na projednání věci a rozhodnutí v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 [Evropské] [ú]mluvy [o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950].

2) Žaloby související s újmou uvedenou v odstavci 1 se projednávají v souladu s občanským soudním řádem, přičemž soud vezme v úvahu celkovou délku a předmět řízení, jeho skutkovou a právní složitost, chování hlavních účastníků řízení a jejich procesních nebo zákonných zástupců, chování dalších účastníků řízení a příslušných orgánů, jakož i další skutečnosti důležité pro řádné řešení sporu.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

27 V roce 2013 zahájilo státní zastupitelství v Petriči v souvislosti s incidentem, který se udál v jednom z barů, vyšetřovací řízení č. 252/2013 proti neznámému pachateli týkající se spáchání trestného činu uvedeného v čl. 325 odst. 1 nakazatelnija kodeks (trestní zákoník) ve spojení s jeho čl. 20 odst. 2. Žalobce v původním řízení, VS, se tohoto řízení účastnil jako oběť trestného činu.

28 V roce 2016, v návaznosti na několik trestních oznámení týkajících se mimo jiné VS, založilo okresní státní zastupitelství v Petriči několik spisů obsahujících informace o této osobě, aniž však zahájilo vyšetřovací řízení, jelikož nemělo indicie o spáchání trestného činu.

29 V roce 2018 státní zástupce v rámci vyšetřovacího řízení č. 252/2013 obžaloval všechny osoby podílející se na incidentu, který byl předmětem tohoto řízení, včetně VS.

30 V občanskoprávním řízení podal VS u Okražen sad Blagoevgrad (krajský soud v Blagoevgradu, Bulharsko) žalobu proti státnímu zastupitelství Bulharské republiky, v níž požadoval náhradu údajné újmy způsobené nepřiměřenou délkou uvedeného vyšetřovacího řízení. Státní zástupce okresního státního zastupitelství v Petriči, právní zástupce státního zastupitelství, požádal na jednání konaném dne 15. října 2018, aby byly v rámci uvedené žaloby předloženy spisy založené tímto zastupitelstvím v roce 2016, uvedené v bodě 28 tohoto rozsudku. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že uvedený státní zástupce měl v úmyslu prokázat, že zdravotní problémy tvrzené žalobcem v původním řízení nebyly, jak tento tvrdil, přičitatelné uvedenému vyšetřovacímu řízení, ale byly způsobeny kontrolami provedenými policií a okresním státním zastupitelstvím v Petriči v rámci uvedených spisů. Na tomtéž jednání Okražen sad Blagoevgrad (krajský soud v Blagoevgradu) uložil uvedenému okresnímu státnímu zastupitelství, aby předložilo ověřené kopie písemností v dotčených spisech, což státní zástupce daného zastupitelství provedl.

31 Dne 12. března 2020 podal VS opravný prostředek k IVSS, v němž tvrdil, že okresní státní zastupitelství v Petriči porušilo ustanovení týkající se ochrany osobních údajů. V rámci prvního důvodu opravného prostředku tvrdil, že toto zastupitelství protizákonně použilo jeho osobní údaje, které byly shromážděny v době, kdy byl považován za oběť trestného činu, za účelem jeho stíhání v rámci téhož řízení a za tytéž skutky. Druhým důvodem dále uplatňoval nezákonnost zpracování osobních údajů shromážděných v rámci spisů uvedených v bodě 28 tohoto rozsudku, které totéž státní zastupitelství provedlo v rámci žaloby na náhradu škody, již podal proti státnímu zastupitelství Bulharské republiky. Rozhodnutím ze dne 22. června 2020 IVVS daný opravný prostředek zamítl.

32 Dne 31. července 2020 podal VS k předkládajícímu soudu žalobu proti dotčenému rozhodnutí, v níž tvrdí, že zpracování jeho osobních údajů v rámci vyšetřovacího řízení č. 252/2013 bylo v rozporu zejména se zásadami směrnice 2016/680 a dále zpracování údajů shromážděných v rámci spisů uvedených v bodě 28 tohoto rozsudku poté, co státní zastupitelství odmítlo zahájit vyšetřovací řízení, porušuje zásady GDPR.

33 Vzhledem k tomu, že předkládající soud měl ve světle judikatury Soudního dvora za to, že se spor v původním řízení týká zpracování osobních údajů v rámci činností spadajících do působnosti GDPR a směrnice 2016/680, zabývá se mezemi stanovenými unijním právem, pokud jde o další zpracování osobních údajů, které byly původně shromážděny správcem pro účely odhalení a vyšetřování trestného činu.

34 Zejména se předkládající soud zabývá tím, zda v případě, kdy státní zastupitelství Bulharské republiky jakožto „příslušný orgán“ ve smyslu čl. 3 odst. 7 písm. a) směrnice 2016/680 a jakožto „správce“ ve smyslu čl. 3 odst. 8 směrnice shromažďoval pro účely odhalení a vyšetřování trestného činu osobní údaje týkající se osoby považované v okamžiku tohoto shromažďování za oběť tohoto trestného činu, odpovídá další zpracování těchto údajů týmž orgánem účelu spadajícímu do působnosti směrnice, ale jinému než byl účel, pro nějž byly dotčené údaje shromážděny, ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice.

35 Předkládající soud dále konstatuje, že odkaz uplatněný v rámci řízení o žalobě na náhradu škody podané VS na informace týkající se této osoby obsažené ve spisech založených obvodním státním zastupitelstvím v Petriči v roce 2016 sleduje jiný účel, než pro který byly tyto informace shromážděny, a uvádí, že v rámci daného řízení státní zastupitelství jakožto žalovaný nejedná za účelem prevence, vyšetřování, odhalování nebo stíhání trestných činů. Předkládající soud se nicméně zabývá tím, zda pouhé sdělení příslušnému civilnímu soudu, že se uvedené spisy týkají VS, a předání všech těchto informací nebo jejich části uvedenému soudu představuje „zpracování“ „osobních údajů“ ve smyslu čl. 4 bodů 1 a 2 GDPR, které spadá do působnosti tohoto nařízení podle jeho čl. 2 odst. 1.

36 Kromě toho má předkládající soud v podstatě za to, že spor v původním řízení poukázal na otázku sladění ochrany osobních údajů s právy účastníka soudního řízení, pokud byly tyto údaje daným účastníkem shromažďovány jakožto správcem ve smyslu čl. 3 odst. 8 směrnice 2016/680, zejména s ohledem na čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) GDPR, týkající se nezbytnosti zpracování pro účely oprávněných zájmů tohoto správce.

37 Předkládající soud má totiž za to, že ostatní důvody, pro které je možné zpracování osobních údajů spadajících do působnosti GDPR považovat za zákonné, uvedené v čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci tohoto nařízení, nejsou v rámci sporu v původním řízení relevantní. Konkrétně se domnívá, že to, že státní zastupitelství poskytlo příslušnému soudu informace týkající se trestních spisů, které založilo, za účelem své obrany v občanskoprávním řízení, není nutné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu či při výkonu veřejné moci ve smyslu čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) uvedeného nařízení.

38 Za těchto podmínek se Administrativen sad – Blagoevgrad (správní soud v Blagoevgradu, Bulharsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 1 odst. 1 směrnice [2016/680] vykládán v tom smyslu, že účely „prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů“ v něm uvedené je třeba považovat za aspekty stejného obecného účelu?

2) a) Lze ustanovení [GDPR] použít na státní zastupitelství Bulharské republiky s ohledem na skutečnost, že informace o osobě, které toto zastupitelství jako ‚správce' ve smyslu čl. 3 [odst.] 8 směrnice 2016/680 shromáždilo ve spise týkajícím se této osoby založeném za účelem přezkumu skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu, jím byly použity v rámci procesní obrany jakožto účastníka občanskoprávního řízení, a to formou poskytnutí informace, že takový spis byl založen, nebo předložením jeho obsahu?
b) Musí být v případě kladné odpovědi na předchozí otázku výraz ‚oprávněné zájmy' uvedený v čl. 6 odst. 1 [prvním pododstavci] písm. f) [GDPR] vykládán v tom smyslu, že zahrnuje úplné nebo částečné zpřístupnění informací o určité osobě, které státní zastupitelství shromáždilo ve spise týkajícím se této osoby a založeném za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů, jestliže k tomuto zpřístupnění došlo za účelem procesní obrany správce jakožto účastníka občanskoprávního řízení, a že vylučuje souhlas subjektu údajů?"

K předběžným otázkám

K první otázce

39 Úvodem je třeba uvést, že i když předkládající soud svou první otázku výslovně omezil na výklad čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, tato okolnost nebrání Soudnímu dvoru, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu, které mohou být pro rozsouzení věci v původním řízení užitečné, přičemž ze všech poznatků předložených tímto soudem, zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěží ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. dubna 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 50 a citovaná judikatura).

40 Z toho plyne, že podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 musí být ve spojení s jejím čl. 4 odst. 2 a článkem 6 této směrnice vykládán v tom smyslu, že zpracování osobních údajů odpovídá jinému účelu, než byl účel, pro nějž byly dotčené údaje shromážděny, pokud byly takové údaje shromažďovány za účelem odhalení trestného činu a jeho vyšetření a že subjekt údajů byl v okamžiku tohoto shromažďování považován za oběť, zatímco uvedené zpracování je prováděno pro účely stíhání této osoby po skončení trestního vyšetřování, a případně zda je toto zpracování dovoleno.

41 Podle ustálené judikatury je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí. Relevantní informace pro výklad ustanovení unijního práva může rovněž poskytnout historie jeho vzniku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2019, Planet49, C-673/17, EU:C:2019:801, bod 48 a citovaná judikatura).

42 Zaprvé je třeba především uvést, že znění čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, které se týká jejího předmětu, výslovně rozlišuje různé kategorie činností, jejichž účelu může do její působnosti spadající zpracování osobních údajů odpovídat. V tomto ohledu z jednotlivých jazykových znění uvedeného ustanovení, konkrétně znění bulharského, španělského, německého, řeckého, anglického a italského, vyplývá, že jednotlivé účely uvedené v tomto čl. 1 odst. 1 odpovídají „prevenci", „vyšetřování", „odhalování" a „stíhání" trestných činů, „výkonu trestů", „ochraně před hrozbami pro veřejnou bezpečnost" a jejich „předcházení".

43 Dále znění čl. 4 odst. 2 směrnice, jež uvádí, že zpracování „pro kterýkoli účel uvedený v [jejím] čl. 1 odst. 1 jiný než účel, pro nějž byly osobní údaje shromážděny“, je přípustné s výhradou dodržení požadavků uvedených v tomto ustanovení, výslovně potvrzuje, že výrazy vyjmenované v čl. 1 odst. 1, a sice „prevence“, „vyšetřování“, „odhalování“ a „stíhání“ trestných činů, „výkon trestů“, „ochrana před hrozbami pro veřejnou bezpečnost“ a jejich „předcházení“, představují různé účely zpracovávání osobních údajů spadajících do působnosti směrnice.

44 Ze samotného znění čl. 1 odst. 1 směrnice ve spojení s jejím čl. 4 odst. 2 tak lze vyvodit, že pokud byly osobní údaje shromážděny pro účely „odhalování“ a „vyšetřování“ trestného činu, a následně jsou zpracovávány pro účely „stíhání“, sleduje toto shromažďování a zpracování odlišné účely.

45 A konečně, je třeba podotknout, že podle článku 6 směrnice mají členské státy povinnost stanovit, aby správce v příslušných případech, a pokud je to možné, jasně rozlišoval mezi osobními údaji různých kategorií subjektů údajů, například těch uvedených v písmenech a), b) a c) tohoto článku, tedy osob, u nichž existují závažné důvody se domnívat, že spáchaly trestný čin nebo se jej chystají spáchat, osob odsouzených za trestný čin a osob, které se staly obětí trestného činu nebo u nichž některé skutečnosti vedou k domněnce, že by obětí trestného činu mohly být.

46 Proto musí být osoba, jejíž osobní údaje jsou zpracovávány za účelem jejího trestního stíhání, považována za osobu spadající do kategorie osob, u nichž existují závažné důvody se domnívat, že spáchaly trestný čin, ve smyslu čl. 6 písm. a) směrnice 2016/680. Z toho plyne, že pokud byla tato osoba původně považována, tak jako v případě uvedeném v první otázce, za oběť trestného činu ve smyslu čl. 6 písm. c) směrnice, odráží uvedené zpracování změnu kategorie uvedené osoby, což musí správce na základě požadavku jasného rozlišování mezi údaji různých kategorií osob uvedeného v tomto článku zohlednit.

47 Je však nutno konstatovat, že čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 ani její čl. 4 odst. 2 neodkazují na článek 6 směrnice ani na jeho obsah za účelem určení účelu zpracování osobních údajů spadajících do působnosti směrnice.

48 Ostatně, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 62 svého stanoviska, výraz „v příslušných případech, a pokud je to možné“ použitý v článku 6 směrnice 2016/680 jasně uvádí, že není vždy možné mezi takovými údaji jasně rozlišovat, zejména pokud jsou, tak jako v projednávaném případě, shromažďovány pro účely „vyšetřování“ nebo pro účely „odhalení“ trestného činu, jelikož tatáž osoba může spadat do několika kategorií osob uvedených v článku 6 a určení dotčených kategorií se může v průběhu vyšetřování měnit v závislosti na postupném objasňování příslušného skutkového stavu.

49 Z toho je třeba vyvodit, že článek 6 stanoví povinnost odlišnou od povinnosti stanovené v čl. 4 odst. 2 a, obdobně jak uvedl generální advokát v bodech 61 až 64 svého stanoviska, že uvedená povinnost není relevantní pro účely určení, zda zpracování osobních údajů odpovídá jinému účelu, než pro který byly tyto údaje shromážděny, ve smyslu posledně uvedeného ustanovení.

50 Zadruhé, pokud jde o kontext dotčené právní úpravy, je třeba uvést, že čl. 4 odst. 1 písm. b) a c) směrnice 2016/680 stanoví, že osobní údaje musí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nebýt zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný, a dále, že tyto údaje musí být přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelům, pro které jsou zpracovávány. Tyto dva požadavky jsou v podstatě stejným způsobem vyjádřeny v čl. 5 odst. 1 písm. b) a c) GDPR, kde se upřesňuje, že odpovídají zásadám účelového omezení a minimalizace údajů.

51 Ve světle bodu 29 odůvodnění směrnice je však třeba poznamenat, že její čl. 4 odst. 2 povoluje další zpracování osobních údajů pro jiný účel, než pro který byly tyto údaje shromážděny, pokud je tento účel uveden mezi účely stanovenými v čl. 1 odst. 1 směrnice a pokud toto zpracování splňuje obě podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a) a b). Správce musí být oprávněn zpracovávat takové osobní údaje pro takový účel v souladu s právem Unie či členského státu. A dále musí být zpracování pro tento jiný účel nezbytné a přiměřené.

52 Konkrétně osobní údaje shromážděné za účelem „prevence“, „odhalování“ nebo „vyšetřování“ trestných činů mohou zpracovávány, případně i jinými příslušnými orgány, za účelem „stíhání“ nebo „výkonu trestů“, pokud bylo zjištěno spáchání trestného činu, který tak vyžaduje represivní opatření.

53 Nicméně v rámci shromažďování osobních údajů pro účely „odhalování“ trestných činů a jejich „vyšetřování“ jsou příslušné orgány vedeny ke shromažďování veškerých údajů, které jsou potenciálně relevantní pro určení skutkových okolností zakládajících dotčený trestný čin, ve fázi, kdy tyto okolnosti ještě nebyly prokázány. Naproti tomu v rámci zpracování osobních údajů pro účely „stíhání“ je cílem těchto údajů doložit dostatečně průkazný charakter činů přičítaných stíhaným osobám, jakož i správnosti trestněprávní kvalifikace těchto činů, aby o nich příslušný soud mohl rozhodnout.

54 Proto osobní údaje nezbytné pro účely „odhalování“ a „vyšetřování“ trestného činu nebudou systematicky nezbytné pro účely „stíhání“. A dále se důsledky zpracování osobních údajů pro subjekty údajů mohou podstatně lišit, zejména pokud jde o stupeň zásahu do jejich práva na ochranu těchto údajů a o dopady tohoto zpracování na jejich právní postavení v rámci dotčeného trestního řízení.

55 Mimo to je třeba uvést, že působnost uvedeného čl. 4 odst. 2 se neomezuje na zpracování osobních údajů v souvislosti s týmž trestným činem, který odůvodnil shromáždění těchto údajů. Jak totiž uvádí bod 27 odůvodnění směrnice 2016/680, tato směrnice zohledňuje potřebu orgánů příslušných k potírání trestné činnosti zpracovávat osobní údaje pro jiný účel, než který vedl k jejich shromáždění, zejména s cílem lepšího pochopení trestné činnosti a nalézání souvislosti mezi různými odhalenými trestnými činy.

56 Z výše uvedeného vyplývá, že k tomu, aby byly splněny požadavky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2016/680, je třeba při posuzování jejich dodržení při zpracování osobních údajů týmž nebo jiným správcem pro některý z jiných účelů uvedených v čl. 1 odst. 1, než pro které byly tyto údaje shromážděny, vycházet z toho, že každý z účelů uvedených v tomto čl. 1 odst. 1 je specifický a odlišný.

57 Zatřetí, pokud jde o cíle dotčené právní úpravy, je třeba uvést, že jak plyne z bodů 10 a 11 odůvodnění směrnice 2016/680, unijní normotvůrce zamýšlel přijmout pravidla, která zohledňují specifickou povahu oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje.

58 V tomto ohledu bod 12 odůvodnění uvádí, že činnosti policie nebo jiných donucovacích orgánů jsou zaměřeny především na prevenci, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů, včetně policejní činnosti bez předchozí znalosti, zda určitá událost je, nebo není trestným činem.

59 Z toho vyplývá, že unijní normotvůrce zamýšlel přijmout pravidla odpovídající specifikům, jimiž se vyznačují činnosti vykonávané příslušnými orgány v oblasti upravené touto směrnicí, s přihlédnutím ke skutečnosti, že tyto činnosti se liší a sledují vlastní cíle.

60 Tento výklad ve světle kontextu dotčeného ustanovení a cílů sledovaných právní úpravou, jejíž je součástí, je podepřen historií vzniku této právní úpravy, zejména návrhem odůvodnění Rady k postoji Rady (EU) č. 5/2016 v prvním čtení k přijetí návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, C 158, s. 46). V uvedeném návrhu odůvodnění totiž Rada odůvodňuje vložení uvedeného ustanovení do směrnice 2016/680 slovy, že „tím je například umožněno, aby státní zástupce zpracovával pro účely stíhání trestného činu tytéž osobní údaje, které zpracovávala policie pro účely odhalení trestného činu, pokud se na oba uvedené účely vztahuje čl. 1 odst. 1“ směrnice.

61 Předkládajícímu soudu tedy přísluší, aby za účelem řešení sporu v původním řízení určil, zda zpracování osobních údajů VS provedené okresním státním zastupitelstvím v Petriči za účelem jeho stíhání mohlo být s ohledem na podmínky v čl. 4 odst. 2 směrnice 2016/680 dovoleno, s ověřením, že bulharské trestní právo umožňovalo tomuto orgánu toto zpracování provést a dále toto zpracování bylo nutné a přiměřené účelu, za kterým ho prováděl.

62 V tomto ohledu je třeba uvést, že pro účely posouzení nutnosti a přiměřenosti takového zpracování může předkládající soud případně zohlednit skutečnost, že orgán pověřený tímto stíháním musí mít možnost vycházet z údajů shromážděných během uvedeného vyšetřování jako důkazů o skutečnostech zakládajících trestný čin, zejména těch, které se týkají osob zapojených do protiprávního jednání, pokud jsou tyto údaje nutné k jejich identifikaci a určení stupně jejich zapojení.

63 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 musí být ve spojení s jejím čl. 4 odst. 2 a článkem 6 vykládán v tom smyslu, že zpracování osobních údajů odpovídá jinému účelu, než byl účel, pro nějž byly dotčené údaje shromážděny, pokud byly takové údaje shromažďovány za účelem odhalení trestného činu a jeho vyšetření, zatímco uvedené zpracování je prováděno pro účely stíhání osoby po skončení trestního vyšetřování, a to nezávisle na tom, zda tato osoba byla v okamžiku tohoto shromažďování považována za oběť, a takové zpracování je podle čl. 4 odst. 2 směrnice dovoleno, pokud splňuje podmínky zakotvené v tomto ustanovení.

Ke druhé otázce

64 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 8 a čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2016/680, jakož i čl. 2 odst. 1 a 2 GDPR musí být vykládány v tom smyslu, že se toto nařízení použije na zpracování osobních údajů státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem v případě, že toto zastupitelství informuje příslušný soud o existenci spisů týkajících se fyzické osoby, která je stranou sporu, založených pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice, a soudu tyto spisy předá, a pokud ano, zda musí být čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) nařízení vykládán v tom smyslu, že takové zpracování osobních údajů lze považovat za zákonné pro účely oprávněných zájmů správce ve smyslu tohoto ustanovení.

K přípustnosti

65 V rámci svého písemného vyjádření IVSS zpochybňuje přípustnost druhé otázky z důvodu, že ji předkládající soud položil v souvislosti s přezkumem důvodu VS, který byl rozhodnutím, jež je předmětem žaloby v původním řízení, odmítnut jako nepřípustný z důvodu uplynutí zákonné lhůty pro jeho vznesení.

66 Podle ustálené judikatury Soudního dvora se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí na vlastní odpovědnost a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je ze strany Soudního dvora možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. září 2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, bod 50 a citovaná judikatura).

67 V projednávané věci je třeba uvést, že jak podotkl generální advokát v bodech 76 a 77 svého stanoviska, otázka přípustnosti důvodů vznesených VS v rámci jeho opravného prostředku podaného k IVSS plně spadá do pravomoci předkládajícího soudu. Daný soud mimoto v předkládacím rozhodnutí uvedl, že druhou otázku považuje za relevantní navzdory tomu, že IVSS důvod uvedený v bodě 65 tohoto rozsudku odmítl jako nepřípustný. Soudnímu dvoru v žádném případě nepřísluší toto posouzení přezkoumávat.

68 Z toho plyne, že druhá otázka je přípustná.

K věci samé

– K použití GDPR na zpracování osobních údajů prováděné státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem

69 Zaprvé je třeba určit, zda použití informací o fyzické osobě, které shromáždil a zpracovával za účelem spadajícím pod čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 k výkonu svého práva na obranu v rámci občanskoprávního řízení, státním zastupitelstvím členského státu představuje „zpracování“ „osobních údajů“ ve smyslu čl. 4 bodů 1 a 2 GDPR.

70 Především je třeba připomenout, že „osobní údaj“ ve smyslu čl. 4 bodu 1 GDPR představují „veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě“, přičemž podle judikatury se tato definice použije, pokud dotčené informace z důvodu svého obsahu, účelu nebo účinku souvisí s určitou osobou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Nowak, C-434/16, EU:C:2017:994, bod 35). Kromě toho, podle čl. 4 bodu 2 GDPR je pojem „zpracování“ definován jako „jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů“, jako je mj. „nahlédnutí“, „použití“, „zpřístupnění přenosem“, „šíření“ nebo „jakékoliv jiné zpřístupnění“. Tyto definice odrážejí cíl unijního zákonodárce přiznat oběma pojmům široký význam [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. prosince 2017, Nowak, C-434/16, EU:C:2017:994, bod 34, a ze dne 24. února 2022, Valsts ieņēmumu dienests (Zpracování osobních údajů pro daňové účely), C-175/20, EU:C:2022:124, bod 35].

71 V tomto ohledu skutečnost, že žalovaný v občanském soudním řízení informuje příslušný soud, byť jen stručně, ve svých písemnostech nebo na jednání o založení spisů týkajících se fyzické osoby, která toto řízení zahájila, zejména za účelem „odhalení“ trestného činu nebo „vyšetřování“ v trestních věcech, znamená, že tento žalovaný „nahlédl“ do „osobních údajů“, „použil“ je a „zpřístupnil“ ve smyslu čl. 4 bodů 1 a 2 GDPR ve smyslu GDPR. Tyto informace se tak svým obsahem i svým účelem a účinkem váží k určité osobě identifikovatelné účastníkem, který je zpřístupnil, i soudem, jemuž byly předány.

72 A dále předání spisů z řízení týkajících se uvedené fyzické osoby tímto účastníkem na žádost příslušného soudu předpokládá přinejmenším „použití“ „osobních údajů“ a jejich „zpřístupnění přenosem“ ve smyslu čl. 4 bodů 1 a 2 GDPR.

73 Zadruhé je třeba připomenout, že čl. 2 odst. 1 GDPR definuje věcnou působnost tohoto nařízení široce [rozsudek ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body), C-439/19, EU:C:2021:504, bod 61], takže tato zahrnuje každé „zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů a […] neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny“. Důsledkem této široké definice je, že výjimky z použití GDPR vyjmenované v čl. 2 odst. 2 GDPR musí být vykládány restriktivně. Tak je tomu zejména v případě výjimky stanovené v odst. 2 písm. d) uvedeného článku, která se týká zpracování osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování a stíhání trestných činů nebo výkonu trestů [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. února 2022, Valsts ieņēmumu dienests (Zpracování osobních údajů pro daňové účely), C-175/20, EU:C:2022:124, body 40 a 41, jakož i citovaná judikatura].

74 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že jak vyplývá z bodu 19 odůvodnění nařízení, tato výjimka je opodstatněna tím, že na zpracování osobních údajů, které provádí příslušné orgány za účely uvedenými v čl. 2 odst. 2 písm. d) nařízení, se vztahuje konkrétní unijní akt, a sice směrnice 2016/680, která byla přijata ve stejný den jako GDPR [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. února 2022, Valsts ieņēmumu dienests (Zpracování osobních údajů pro daňové účely), C-175/20, EU:C:2022:124, bod 42 a citovaná judikatura].

75 Jak lze vyvodit z bodu 12 odůvodnění směrnice 2016/680, unijní normotvůrce v článku 9 směrnice stanovil pravidla zpracovávání osobních údajů pro jiné účely, než které jsou uvedeny v čl. 1 odst. 1 směrnice, pro něž byly tyto údaje shromažďovány.

76 V tomto ohledu čl. 9 odst. 1 směrnice 2016/680 stanoví, že takové zpracování osobních údajů nesmí být v zásadě prováděno, ledaže je povoleno unijním právem nebo právem některého členského státu, a dále že GDPR se vztahuje na toto zpracování, ledaže je prováděno v rámci činnosti, která nespadá do působnosti unijního práva. Kromě toho podle čl. 9 odst. 2 směrnice platí, že pokud zpracování není prováděno v rámci takové činnosti, použije se GDPR na zpracování prováděné příslušnými orgány v rámci jiných úkolů než těch, které plní pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice.

77 V případech uvedených v bodech 71 a 72 tohoto rozsudku přitom shromažďování a zpracovávání osobních údajů státním zastupitelstvím členského státu za účelem „prevence“, „vyšetřování“, „odhalování“ či „stíhání“ trestných činů zcela jistě představují zpracování osobních údajů pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 ve smyslu jejího čl. 9 odst. 1 a 2.

78 Avšak i když podání žaloby na náhradu škody státem vychází z údajných pochybení, kterých se státní zastupitelství dopustilo v rámci trestního řízení, jako byla v projednávaném případě například údajná porušení práva být souzen v přiměřené lhůtě, není cílem procesní obrany státu v rámci takové žaloby zajistit plnění úkolů tohoto státního zastupitelství pro účely stanovené v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 jako takových.

79 Mimo to s ohledem na zásadu restriktivního výkladu výjimek z použití GDPR nelze totéž zpracování osobních údajů považovat za zpracování prováděné „v rámci činností, které nespadají do oblasti působnosti práva Unie“, ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. a) GDPR a čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2016/680. V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že jediným cílem této výjimky je vyloučit z působnosti GDPR zpracování osobních údajů prováděné státními orgány v rámci činnosti, která má chránit národní bezpečnost, nebo činnosti, již lze zařadit do téže kategorie. Cílem účasti orgánu veřejné moci v občanskoprávním řízení jako žalovaného v rámci žaloby na náhradu škody státem přitom není ochrana národní bezpečnosti ani nemůže být zařazena do téže kategorie činností [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body), C-439/19, EU:C:2021:504, body 66 až 68 a citovaná judikatura].

80 Zatřetí je třeba uvést, že pro účely použití GDPR na zpracování údajů uvedené v bodech 71 a 72 tohoto rozsudku musí být státní zastupitelství považováno za „správce“ ve smyslu nejen čl. 4 bodu 7 GDPR, ale i čl. 3 odst. 8 směrnice 2016/680, jelikož „samo nebo společně s jinými“ „určuje účely a prostředky“ tohoto zpracování ve smyslu posledně uvedeného ustanovení. Byl to totiž tento orgán jakožto účastník řízení, kdo informoval příslušný soud o existenci spisů založených v trestních věcech týkajících se druhého účastníka řízení a kdo mu tyto spisy předal. Jeho postavení „správce“ je s ohledem na širokou definici tohoto pojmu, jejímž cílem je zajistit účinnou a úplnou ochranu subjektů údajů, nezávislé na míře jeho zapojení a úrovni odpovědnosti, které se mohou lišit od odpovědnosti příslušného soudu, jemuž přísluší taková zpracování povolit, či dokonce nařídit (obdobně viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Fashion ID, C-40/17, EU:C:2019:629, body 66 až 70).

81 Nezávisle na tom, zda zpracování údajů uvedená v bodě 80 tohoto rozsudku spadají pod čl. 9 odst. 1 nebo 2 směrnice 2016/680, přitom ze znění těchto odstavců a jejich vzájemného propojení vyplývá, že GDPR se vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů, které jsou shromážděny pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice, pro jiné účely než posledně uvedené, pokud dotčené zpracování spadá pod unijní právo, včetně případu, kdy „správce“ ve smyslu čl. 3 odst. 8 směrnice je „příslušným orgánem“ ve smyslu jejího čl. 3 odst. 7 písm. a) a provádí zpracování osobních údajů v rámci jiných úkolů, než jsou úkoly prováděné pro účely stanovené v čl. 1 odst. 1 směrnice.

82 S ohledem na vše výše uvedené je třeba mít za to, že GDPR se použije na zpracování osobních údajů státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem v případě, že toto zastupitelství informuje příslušný soud o existenci spisů týkajících se fyzické osoby, která je stranou sporu, založených pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, a soudu tyto spisy předá.

– K zákonnosti zpracování osobních údajů prováděného státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem

83 Je třeba připomenout, že článek 6 GDPR obsahuje taxativní výčet případů, v nichž lze zpracování osobních údajů považovat za zákonné [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body), C-439/19, EU:C:2021:504, bod 99].

84 V rámci těchto případů čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. e) GDPR stanovuje zpracování nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, a čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) nařízení se týká zpracování nezbytného pro účely oprávněných zájmů správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů. Podle čl. 6 odst. 1 druhého pododstavce nařízení se první pododstavec písm. f) netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění svých úkolů.

85 Je třeba uvést, jak správně poznamenala Komise ve svém písemném vyjádření, že ze znění čl. 6 odst. 1 druhého pododstavce GDPR jasně vyplývá, že zpracování osobních údajů prováděné orgánem veřejné moci v rámci plnění svých úkolů nemůže spadat do působnosti čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. f) GDPR, který se týká zpracování osobních údajů nezbytného pro účely oprávněných zájmů správce. Jak vyplývá z bodu 47 odůvodnění GDPR a jak tvrdila Komise, posledně uvedené ustanovení se na taková zpracování údajů nemůže použít, jelikož jejich právní základ musí stanovit normotvůrce. Z toho plyne, že je-li zpracovávání prováděné orgánem veřejné moci nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu, a spadá tudíž pod úkoly uvedené v čl. 6 odst. 1 druhém pododstavci nařízení, použití čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) GDPR a použití jeho čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. f) se vzájemně vylučují.

86 Dříve, než bude zkoumána otázka použití čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. f) GDPR, je tedy třeba určit, zda zpracovávání osobních údajů, které byly původně shromážděny pro některé z účelů uvedených v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, státním zastupitelstvím členského státu za účelem zajištění procesní obrany státu nebo orgánu veřejné moci v rámci žaloby na náhradu škody způsobené pochybením státu nebo takového orgánu při plnění svých úkolů, je nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen, ve smyslu čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) nařízení.

87 Jak přitom v podstatě uvedl generální advokát v bodech 94 a 100 svého stanoviska, pokud státnímu zastupitelství přísluší hájit právní a majetkové zájmy státu v rámci žaloby na náhradu škody, která zpochybňuje jednání nebo chování tohoto veřejného orgánu v rámci plnění úkolu ve veřejném zájmu, jež jsou mu svěřeny v trestněprávní oblasti, může hájení těchto zájmů představovat na základě vnitrostátního práva úkol ve veřejném zájmu ve smyslu čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) nařízení.

88 Zaprvé totiž uvedený orgán veřejné moci prostřednictvím výkonu procesních práv, která mu jsou přiznána jako žalovanému, udržuje právní jistotu aktů provedených a rozhodnutí přijatých ve veřejném zájmu a zpochybňovaných žalobcem. Jeho stanoviska k žalobním důvodům a argumentům tohoto žalobce mohou případně zabránit nebezpečí, že tyto ohrozí účinné uplatňování pravidel, které je mu uloženo v rámci úkolů, jejichž chybné plnění je mu přičítáno.

89 A zadruhé může tento orgán v rámci svých důvodů a argumentů na svou obranu zdůraznit případnou neopodstatněnost nebo nepřiměřenost návrhů žalobce na náhradu škody, zejména s cílem zabránit tomu, aby plnění úkolů ve veřejném zájmu, které je předmětem žaloby na náhradu škody, bylo narušováno možnými žalobami na takovou náhradu škody, pokud tyto úkoly mohou poškozovat zájmy jednotlivců.

90 V tomto ohledu je irelevantní skutečnost, že v rámci žaloby na náhradu škody státem jedná státní zastupitelství jako žalovaný v rovnoprávném postavení s ostatními účastníky a nevykonává výsady veřejné moci, jako je tomu v rámci plnění jeho úkolů v trestněprávní oblasti.

91 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí, jakož i z upřesnění, která bulharská vláda poskytla v odpovědi na otázky Soudního dvora, vyplývá, že žaloba na náhradu škody, jež je zčásti základem sporu v původním řízení, je založena na zákonu o odpovědnosti státu a obcí za způsobené škody, uvedeném v bodě 26 tohoto rozsudku, který zavádí režim odpovědnosti státu za škody způsobené porušením práva na to, aby věc byla posouzena a rozhodnuta v přiměřené lhůtě, a že v souladu s článkem 7 tohoto zákona je účastníkem řízení orgán, jehož protiprávní jednání, úkony nebo opomenutí škodu způsobily, a který tak z tohoto titulu nahrazuje stát v procesní rovině.

92 Úloha orgánu, jenž je původcem škody tvrzené v rámci takové žaloby na náhradu škody, se liší od role žalovaného v rámci regresní žaloby státu směřující proti svému zaměstnanci, jehož osobní odpovědnost je založena z důvodu nesplnění povinností při výkonu jeho funkce, jelikož v takovém případě je cílem této role ochrana soukromých zájmů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 225).

93 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba mít za to, že zpracovávání osobních údajů, které byly původně shromážděny pro některé z účelů uvedených v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, státním zastupitelstvím členského státu za účelem zajištění procesní obrany státu v rámci žaloby na náhradu škody způsobené pochybením tohoto zastupitelství při plnění svých úkolů může v zásadě spadat do působnosti nikoliv čl. 6 odst. 1 písm. f) směrnice GDPR, nýbrž jeho čl. 6 odst. 1 písm. e).

94 Kromě toho nelze vyloučit, že pokud státní zastupitelství členského státu za účelem zajištění procesní obrany státu v rámci žaloby na náhradu škody předá příslušnému soudu na jeho žádost osobní údaje, může toto předání spadat rovněž do působnosti čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) GDPR, pokud je podle použitelného vnitrostátního práva uvedené zastupitelství povinno takové žádosti vyhovět.

95 Za těchto podmínek je za účelem zjištění, zda takové zpracování osobních údajů, jako je zpracování dotčené ve věci v původním řízení, spadá do působnosti ustanovení čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce GDPR, na předkládajícím soudu, aby ověřil, že v souladu s čl. 6 odst. 3 nařízení vnitrostátní právo definuje základ takového zpracování a dále i jeho cíle, nebo pokud jde o čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. e), že je uvedené zpracování pro státní zastupitelství nezbytné pro plnění jeho úkolu ve veřejném zájmu.

96 Kromě toho je na předkládajícím soudu, aby určil, zda zpřístupnění informací týkajících se osoby, která podala žalobu na náhradu škody, obsažených ve spisech založených v jiných věcech, než jsou věci, v nichž byla podána tato žaloba, ze strany státního zastupitelství splňuje ostatní požadavky stanovené GDPR, a zejména zásadu „minimalizace údajů“ uvedenou v čl. 5 odst. 1 písm. c) GDPR, podle níž musí být osobní údaje přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány, a jež vyjadřuje zásadu proporcionality [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body), C-439/19, EU:C:2021:504, bod 98]. Mimoto mu přísluší ověřit, zda toto zpracování osobních údajů bylo provedeno při dodržení odpovídajících záruk, zejména možnosti účinně se vyjádřit k informacím a důkazům předloženým státním zastupitelstvím v tomto rámci, ale také v souladu s čl. 21 odst. 1 GDPR vznést námitky proti předání těchto informací a důkazů příslušnému soudu, s výhradou omezení tohoto práva na námitku stanovených vnitrostátními právními předpisy v souladu s čl. 23 odst. 1 nařízení.

97 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že

– čl. 3 odst. 8 a čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2016/680, jakož i čl. 2 odst. 1 a 2 GDPR musí být vykládány v tom smyslu, že se toto nařízení použije na zpracování osobních údajů státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem v případě, že toto zastupitelství informuje příslušný soud o existenci spisů týkajících se fyzické osoby, která je stranou sporu, založených pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice, a soudu tyto spisy předá,

– čl. 6 odst. 1 GDPR musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, kdy je žaloba na náhradu škody státu založena na nesplnění povinností uložených státnímu zastupitelství v rámci plnění jeho úkolů v trestněprávní oblasti, lze takové zpracování osobních údajů považovat za zákonné, pokud je nezbytné ke splnění úkolu ve veřejném zájmu, ve smyslu čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) nařízení, spočívajícího v ochraně právních a majetkových zájmů státu, který je státním zastupitelstvím na základě vnitrostátního práva svěřen v rámci daného řízení, za předpokladu, že uvedené zpracování osobních údajů splňuje všechny příslušné požadavky stanovené uvedeným nařízením.

K nákladům řízení

98 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) Článek 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ve spojení s jejím čl. 4 odst. 2 a článkem 6

musí být vykládán v tom smyslu, že

zpracování osobních údajů odpovídá jinému účelu, než byl účel, pro nějž byly dotčené údaje shromážděny, pokud byly takové údaje shromažďovány za účelem odhalení trestného činu a jeho vyšetření, zatímco uvedené zpracování je prováděno pro účely stíhání osoby po skončení trestního vyšetřování, a to nezávisle na tom, zda tato osoba byla v okamžiku tohoto shromažďování považována za oběť, a takové zpracování je podle čl. 4 odst. 2 směrnice dovoleno, pokud splňuje podmínky zakotvené tímto ustanovením.

2) Článek 3 odst. 8 a čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2016/680, jakož i čl. 2 odst. 1 a 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

musí být vykládány v tom smyslu, že

uvedené nařízení se použije na zpracování osobních údajů státním zastupitelstvím členského státu za účelem výkonu svého práva na obranu v rámci žaloby na náhradu škody státem v případě, že toto zastupitelství informuje příslušný soud o existenci spisů týkajících se fyzické osoby, která je stranou sporu, založených pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice, a soudu tyto spisy předá.

3) Článek 6 odst. 1 nařízení 2016/679

musí být vykládán v tom smyslu, že

v případě, kdy je žaloba na náhradu škody státu založena na nesplnění povinností uložených státnímu zastupitelství v rámci plnění jeho úkolů v trestněprávní oblasti, lze takové zpracování osobních údajů považovat za zákonné, pokud je nezbytné ke splnění úkolu ve veřejném zájmu, ve smyslu čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. e) nařízení, spočívajícího v ochraně právních a majetkových zájmů státu, který je státním zastupitelstvím na základě vnitrostátního práva svěřen v rámci daného řízení, za předpokladu, že uvedené zpracování údajů splňuje všechny příslušné požadavky stanovené uvedeným nařízením.

Podpisy.